

STRATEGII DE SECURITATE ÎN ORIENTUL MIJLOCIU ȘI AFRICA DE NORD

SECURITY STRATEGIES IN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA

*Gl. (r) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU**

Rezumat: *Strategii viabile de securitate în Orientul Mijlociu și Africa de Nord – soluții viabile de stopare a haosului și a pericolului față de lumea întreagă. Pentru prima dată România nu este în calea „năvălitorilor”.*

Cuvinte cheie: *strategii de securitate viabile; haos; terorism; migrație; combatere; ISIS.*

Abstract: *The article presents viable security strategies in the Middle East and North Africa as possible solutions to stop the chaos and the threat to the whole world. For the first time in history, Romania is not in the way of the invaders.*

Key words: *viable security strategies, chaos, terrorism, migration, combating, ISIS*

Marele futurolog, James Canton, aprecia într-o lucrare privind modul de abordare a viitorului de către omenire, după atacurile de la 11 septembrie 2001, că „*nimic nu va mai fi la fel, iar viitorul va fi complex, prin turbulențe, riscuri, amenințări și oportunități pe care nimeni, nici măcar liderii noștri nu îl înțeleg pe deplin.*”¹

Din nefericire evenimentele care s-au derulat din septembrie 2001 până în prezent în zonele Orientului Mijlociu și Africii de Nord au demonstrat predicțiile marelui futurolog american.

Această zonă a lumii este locul de unde a pornit cea mai importantă și mai mare migrație din istoria omenirii, acum 160 000 de ani², din centrul și estul Africii, spre toate marginile pământului, respectiv spre sudul Africii, centrul Orientului Mijlociu – ajungând

* Universitatea Biotera, membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, E-mail: xwx52@yahoo.com

¹ James Canton, *Provocările viitorului. Principalele tendințe care vor reconfigura lumea în următorii: 5, 10, 20 de ani*, Editura Polirom, București, 2010, p. 13.

² Coordonator Adam Davis, *Istoria. Ghid complet vizual din zorii civilizației până în prezent*, Editura RAO, 2015.

acum 60 000 de ani în Turcia, Siria, Irak și spre alte direcții în Europa, Asia, Australia, America.³

Această zonă, care cuprinde Nordul Africii și Orientul Mijlociu, apreciată ca fiind leagănul civilizației, unde au apărut primele scrieri din lume, cea hieroglifică din Egipt, scrierea feniciană, aramaică și ebraică, scrierea cuneiformă-akkadiană, adică civilizații; în prezent sunt state eșuate precum: Irak, Siria, Libia, Yemen, Afganistan, celelalte din zonă cu mari probleme după eșecul revoluției „*Primăvara arabă*”, care nu a înlăturat ideologia jihadistă, însă a pus capăt unor regimuri autoritare din Tunisia, Egipt, Libia, Yemen și au zdruncinat serios unele monarhii din Siria, Maroc, Iordania, Bahrein, Kuwait etc.

Statele eșuate precum: Irakul, Libia, Siria, Afganistan, războaiele neîncetate de pe teritoriul lor, au creat condiții favorabile pentru dezvoltarea rețelelor teroriste de tot felul de-a lungul anilor, Al Qaeda, Frații Musulmani, culminând cu Statul Islamic (ISIS).

Haosul creat, lupta pentru putere cu actori statali periculoși, lipsa viziunilor puterilor occidentale, a contradicțiilor dintre marile puteri (SUA și Rusia), fără soluții viabile de rezolvare, deci condiții ideale pentru amplificarea fenomenului terorist, a Statului Islamic, cel mai periculos factor de schimbare din zonă și de influențare în toată zona (Algeria, Tunisia, Libia, Egipt, Irak, Siria, Liban etc.).

ONU a devenit de mult timp un organism incapabil să gestioneze situația conflictuală din această zonă a lumii, dar foarte bogată în resurse petroliere și gaze naturale, printre cele mai mari dacă includem și cel mai mare zăcămint descoperit de o firmă din SUA în estul Mării Mediterane și zona Egiptului, Siriei și Libanului.

Apariția ISIS pe teritoriul Irakului și Siriei, cu o ascensiune rapidă, ocupând deja o suprafață mai mare ca teritoriul Marii Britanii, cea mai bogată organizație teroristă din lume după OEP (cea de pe vremuri) – foarte bine dotată cu armament modern, cu experiență de luptă armată specifică; având și o propagandă modernă s-a impus relativ ușor în zonă, devenind placa turnantă pentru terorismul global, care atrage numeroși adepți.

Așadar, după state conduse de dictatori, așa cum a fost Irakul, Libia, încă Siria, ISIS s-a realizat profitând de toate slăbiciunile organismelor internaționale, ale contradicțiilor dintre marile puteri, devenind un exemplu demn de urmat în fața slăbiciunilor statelor arabe din zonă și nu în ultimul rând de o propagandă deosebită, virulentă, creată prin acte odioase precum decapitarea occidentalilor, incendierea pilotului iordanian, uciderea creștinilor copti pe o plajă, crucificări, oameni îngropați de vii, adică repulsie, oroare, teamă.

De fapt așa s-a lansat Califatul mondial declarat de ISIS, cu audiență globală prin teroare; așa s-au câștigat adepți și un aparat minuțios, model de stat totalitar, dar cu audiență în rândul statelor din zonă, așa se redeseamnă harta Orientului Mijlociu și nu numai.

Poleiala religioasă, tacticile teroriste, mașinăria politică și militară pusă la punct; celelalte măsuri ce intră în grija statului; administrație, cantine volante, electricitate, au determinat un consens popular major.

Cea mai bună deviză de luptă împotriva terorismului este „*cunoaște-ți dușmanul*”, adică ISIS, pentru a-l putea combate și nu neaparat prin bombardamente masive, foarte

³ Idem.

costisitoare, întrucât experiența Războiului din Golf, prin cucerirea Irakului, Afganistanului, Libiei, de fapt înlăturarea dictatorilor de la conducerea acestor state nu a rezolvat problemele, dinpovrivă au dat naștere la o migrație fără precedent, un haos total în aceste zone de care profită ISIS.

Religia islamică a reprezentat o redută de necucerit în fața invaziei economice mondiale, un refugiu al identității bine folosit de ISIS, dar în defavoarea populației.

22 de state arabe au un PIB de 604 mld. \$, adică cât al Spaniei, cu numai 360 de brevete depuse în 20 de ani, în timp ce Israelul a depus 7652 de brevete, dublu Coreea de Sud, unde cultura se reduce aproape doar la Coran, în Orientul Mijlociu.⁴

Un renumit cercetător în domeniul terorismului aprecia că „*pentru a combate terorismul este necesar, în primul rând, să identificăm care sunt rădăcinile răului. O diagnosticare corectă asigură o mai bună vindecare. În cazul unei erori de judecată boala se agravează. Mai trebuie găsit tratamentul adecvat care să asigure o vindecare completă.*”⁵

Un alt general din armata SUA, aprecia, după Războiul din Golf că nu mai este de actualitate folosirea ca mijloc de luptă împotriva terorismului, tancul, avionul, rachetele etc., ci cucerirea inimilor oamenilor musulmani, construirea de căi de comunicații, școli, canalizare etc.

Se aprecia că degeaba Bin Laden și Mohamed Atef au fost uciși, Abou Zubaida a fost capturat, probabil și Baghdadadi a fost ucis sau rănit grav de o dronă, violența nu s-a redus, celulele teroriste s-au refăcut mereu, ISIS ar fi introdus în UE peste 4000 de teroristi⁶, pentru a cuceri Europa din interior, așa cum considera chiar comandantul NATO din Europa.

Nu s-a reușit să se închidă sursele de finanțare, de recrutare a noi adepți, nu există un consens în rândul marilor puteri, nu s-au construit strategii viabile, concrete, cu soluții politice.

S-a încercat ajutarea punerii la punct a armatelor Irakului, Afganistanului cu instructori militari, armament, însă rezultatele nu sunt pe măsura așteptărilor, iar eșecul noii armate a Irakului este demonstrat prin corupția generalizată, o slabă pregătire și o dotare departe de ce era armata pe timpul lui Saddam Husein, ca să nu mai amintim de un moral foarte scăzut, fără o motivație reală adaptată la noile condiții.

La toate acestea se adaugă fragmentarea tribală așa cum este în Libia, sectarismul și specificul fiecărei țări care formează „Orientul Mijlociu Extins”, adică o regiune cu peste 450 de milioane de locuitori și 25 de state, unde palestinienii și kurzii încă aspiră la state naționale, tensiunile dintre șiiții și suniții din Irak și din zonă, reapariția Iranului pe scena politico-diplomatică, fapt contestat de Israel și Arabia Saudită, dorința Turciei de a adera la

⁴ Peter Mansfield, *O istorie a Orientului Mijlociu*, Editura Humanitas, București, 2015.

⁵ Ali Laïdi, *Efectul de bumerang. Cum a determinat globalizarea apariția terorismului*, Editura House of Guides, București, 2007, p. 165.

⁶ Peter Mansfield, *op. cit.*

UE, deși nu îndeplinește toate condițiile, mai ales politice, iritarea Arabiei Saudite și a Emiratelor Arabe Unite față de Iran.⁷

Rusia a speculat slăbiciunile și lipsa deciziilor Occidentului, înlăturând imaginea determinată de criza Ucrainei și ocuparea Crimeii, prin implicarea sa în războiul împotriva ISIS, sprijinind Siria, unde de fapt are o puternică bază militară.

Apreciem că soluțiile tehnice, fie ele militare, civile sau combinate, în rezolvarea turbulențelor din această zonă nu au niciun efect până la rezolvarea problemelor politice din zonă, a punerii de acord între marile puteri și asta cât mai rapid, întrucât zona a determinat fluxuri de migrație fără precedent, care riscă să destabilizeze tot Occidentul, iar autoizolarea Europei nu este o soluție în momentul de față.

Așadar, pacea în această zonă atât de zbuciumată este soluția de bază pe care oamenii vor putea construi o lume normală, respectând drepturile omului, consolidând democrația de mult apusă în această parte a lumii care se numește „leagănul civilizației umane”.

Liderii occidentali au fost prea preocupați de revenirea economică post-criză și de confortul țărilor lor, iar paharul Orientului Mijlociu s-a umplut – disperarea putând a se revărsa oricând peste liniștea și bunăstarea UE.

Abordările moi și inerțiale, ezitățile, tergiversările și eschivările nu au dus la nimic bun.⁸

Pentru prima dată în istorie România nu este în calea navărilor.

BIBLIOGRAFIE

CANTON J, *Provocările viitorului. Principalele tendințe care vor reconfigura lumea în următorii: 5, 10, 20 de ani*, Editura Polirom, București, 2010;

DAVIS Adam, *Istoria. Ghid complet vizual din zorii civilizației până în prezent*, Editura RAO, 2015.

Enciclopedia Universală Britanică, Vol. 16, Editura Litera, București, 2016.

GIDDENS Anthony, *Europa în Epoca Globală*, Editura Ziua, București, 2007.

LAÏDI A, *Efectul de bumerang. Cum a determinat globalizarea apariția terorismului*, Editura House of Guides, București, 2007;

MANSFIELD P, *O istorie a Orientului Mijlociu*, Editura Humanitas, București, 2015.

⁷ Ibidem.

⁸ Peter Mansfield, *O istorie a Orientului Mijlociu*, Editura Humanitas, București, 2015, p. 513.